

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

47. Eâ positâ Deus expectat voluntatem nostram, ut purgari velimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Esler. ad Aug. lib. 1. ibidem.

Idem omnino ante ipsos fuit Massiliensium sensus. Nam apud Hilarium sentiunt tam fortem homini relictam a peccato esse voluntatem, quã vel contemere quã valent, vel obedire. Et inferius dicunt: *Ceterum quicquid libet donatum sit prædestinatis, id posse & amittere, & retinere propria voluntate.* Vbi per (quicquid libet) intelligunt quamlibet gratiam. Reprehendunt enim verba S. Augustini quibus dixerat: *Nunc prædestinatis tale auxilium perseverantia dari, ut eis perseverantia ipsa donetur, hoc est, quo fit ut non nisi perseverantes sint.* Ipsi contra tale dari volunt, quod possint & amittere & retinere propria voluntate, & consequenter, quo possint perseverare, vel non perseverare, si velint. Et

Collat. 13.

Epist. 107. apud Aug.

minis & Angelorum S. Augustinus explicuit. Nam quid est aliud, quod dicit: *Ut eã posita bonum opus libero relinquatur arbitrio,* quã id quod Augustinus de Adami gratia: *Adjuvatum sine quo in iustitia manere non poterat, ut autem vellet, in eius libero reliquit arbitrio?* Et rursum: *Ut perseverare vel non perseverare in eius libero relinquatur arbitrio: ut dignè tanta bonitati, & bene vivendi facilitati perseverandi committeretur arbitrium.* Sed quia profundi Deorum istius principia non satis attentè ponderarunt, nihil mirum in ipsa eos imprudentes impingere. Franciscus Suarez id ipsum ex professo docet, eundem operandi modum tribuens adiutorijs quibus nunc juvamus, & quibus Angeli atque Adamus ad-jutus fuit. Vtrisque enim assignat gratiam sufficientem, ut perseverare possint, & congruam (quod ipse efficax vocat) quã actu perseverent, congruitate videlicet auxilij in ordine ad usum bonum liberi arbitrij prævisum, ut ipse loquitur, & ut passim congruitatem, seu efficaciam, etiam in hominibus lapsis, explicare solet.

Vide latè eadem auxiliorum genera quoad operã in modum lib. 10. de grat. cap. 11.

Cum ergò manifestum sit, eos non medicinalem, sed primi hominis & Angelorum gratiam generi humano per peccatum perditò restituere; simul etiam perspicuum est, eos in Massiliensium gratiam incidisse. Nam & illi ipsissimam illam Adã gratiam libero arbitrio necessariam esse statuebant, quã crederet si vellet. Apertissimis enim verbis apud Hilarium dicitur, quod illum (Adamum) integris viribus iuvaret gratia volentem, id est, si vellet, sine qua perseverare non poterat: lapsos autem iuvat gratia credentes tantum, id est si credere volunt. Nam quantum ad opera, uberius & sublimius adiutorium necessarium esse sentiebant. De quo alias plenius disputatum est.

Vide latè lib. 8. de heres. Pelag. a. 6. seqq.

NOTA XLVI.

Est similis gratia Adami, atq; Angelorũ.

Quapropter ut sensus recentiorum nemini non perspicuus esse possit, exsertis porro veròis profitentur, gratiam illam internam, quã juvamus, non solum esse in modo operandi sine qua non, sed esse similem illi gratiã, quã Adam primus homo, recentem videlicet in innocentie statu conditus, ac jutus fuit. Nisi mentem eorum clara verba loquerentur, vix fidem mihi ipsi, nedum alijs, fecissem, huc usque eos posse progredi. Quid enim est hoc aliud, quam in libero arbitrio peccatis ebriò, & concupiscentijs terrenis prægravato atque distorto, primarã felicitatis vires confutueret? Verba Molinã aperta sunt: *Possumus confirmare, unam & eandem rationem Dei aternam providendi cuiuscumque adulto, sive is de numero sit prædestinatorum, sive non, pendere à qualitate usus liberi arbitrij eiusdem prævisi, vel quod rationem prædestinationis nã illius habeat, vel providentia duntaxat circa illum in beatitudinem, factã quãdam quasi inductione in Angelũ, primo parentibus in statu innocentie constituitur, atq; in alijs etiã adultis.* Vbi quod eandem rationem prædestinationis hominis lapsi ac stantis inducit, ex eadem ratione gratiã, quantum ad modum influendi eum libero arbitrio, nascitur. Sicut ex eius subjunctã explicatione perspicuum est: eoque magis, quod in alio loco eandem prædestinationis rationem, ex eadem gratiã & libera voluntatis naturã petit. Iam verò hoc ipsum Lessius multò manifestissimè tradit: *Tota gratia præveniens, quam Deus prædestinatis præparavit, talis est, ut eã posita, opus bonum relinquatur libero arbitrio sic instructo: adeo ut tam facile sit illi se inclinare ad malum, vel omnimodiam operis, quam ad eius effectorem; sicut in Angelis, & primo homine, proportionaliter loquendo factum.* Vbi & modus explicandi, & ipse sermo clamat gratiam lapsi hominis gratiã Adami & Angelorum in modo agendi esse similem. Eodem quippe modo gratiam primi ho-

Molina in concord. q. 3. art. 4. & 5. disp. 1. m. 11.

Vide ibid. mem. 13.

Lessius de prædest. sect. 5. num. 45.

NOTA XLVII.

Eã posita, Deus expectat voluntatem nostram, ut purgari velimus.

Am facile est videre, quid sibi recentiores isti volunt, quando confidenter asserunt, Deum expectare voluntatem nostram. Nempe hoc volunt, quod posito illo Dei auxilio in voluntate, sine quo liberum arbitrium velle non potest, Deus expectet impulsus istius gratiã ad actionem à libera voluntate, cuius est, ut ipsi aiunt, gratiam in actu secundo efficacem, vel inefficacem, & cassam reddere. Vt itur istã expectandi phrasi aucter Lessius: *Auxilium expectat consensus voluntatis, cuius usus subest, ita ut gratia, si hoc effectum ab usu voluntatis quodammodo pendeat.* Et alibi: *Auxilium præveniens expectat ut potentia voluntatis suam influxum in actum conferat.* Et multò inferius: *Vbi hoc auxilium Deus dedit, iam omnino expectat, ut homo purgari velit: non quidem ut velit, aut velle illud inchoet per nudas liberi arbitrij vires; sed per auxilium gratiã acceptã, quo potest tunc uti.* Et mox iterum: *Deus expectat, ut cooperemur sus gratiã, & consequenter ut velimus purgari &c.* Et iterum alibi tradit: *Deum expectare voluntates per auxilium sufficientem præparat.* Eandem locutionem & Franciscus Suarez eodem sensu veram esse contendit.

Less. lib. de spectat consensus voluntatis, cuius usus subest, ita ut gratia, si hoc effectum ab usu voluntatis quodammodo pendeat. cap. 18. n. 1.

Cap. 4. n. 16.

Cap. 11. n. 1.

lib. 1. n. 17. num. 8. Suarez lib. 3. cap. 15.

Idipsum

Ipsium eis præcuerunt Massilienses. Cum enim ejusdem rationis auxilium tribuerint voluntati, cum quo operaretur si vellet, utpote quam ad hoc tantum liberam assererent, ut vellet aut nollet admittere medicinam, cogebantur talem expectationem tribuere isti auxilio seu Deo. Tale est enim, ut à nutu voluntatis pendeat, & illum ad influendum prærequirat. Itaque eodem verbo (expectandi) etiam ipsi usi & propterea Arausicanâ in Synodo anathemate percossi sunt: Si quis ut à peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, &c. restitit ipsi spiritui Sancto. Nam quod ipsi putant, Massilienses hujusmodi gratiam in talibus actibus bonæ voluntatis, & fidei, & orationis, non agnovisse, hallucinatio est non vulgaris, ex qua in istum labyrinthum fallarum opinionum præcipitati sunt. Sed de ista locutione aliquid adhuc inferius.

NOTA XLVIII.

Gratia ista pendet à libero arbitrio, & ab ejus nutu & usu causaliter præeunte, ut influat.

EX eadem radice & alius recentioris doctrinæ frutex nascitur, quod Christi gratiam à libero arbitrio pendere dicunt, & consequenter, quod gratiam subijciunt voluntati, & ejus pedissequum esse faciunt. Impossibile est enim, ut gratia cui est talis operandi modus, non sequatur per omnia in agendo nutum voluntatis. Itaque Lessius audent ac dicit: Cum influat gratia aliquo modo à libero arbitrio pendeat, etiam ab eo pendet, quod gratia dicitur efficax vel inefficax. Et alibi: Est enim liberum arbitrium directè esse causam, cur hic & nunc Deus influat in opus, tum per dona sua, tum per seipsum: non autem Deum aut gratiam, cur liberum arbitrium hic & nunc influat.

Et mox: Nos quodammodo trahere Deum ad cooperandum. Et in alio loco: Quod conversio hic & nunc potius fiat, quam alias & alio modo, huius causa directè & principalis est liberum arbitrium, quamvis non sine auxilio gratiæ. Item: Gratia potest dici determinari ad operandum hic & nunc à libero arbitrio, quia liberum arbitrium potest eâ uti vel non uti. Et rursum: Liberum arbitrium quodammodo determinat gratiam, quatenus eâ utitur, ut hic & nunc influat in opus. Quasi verò magnum amoliendæ invidiæ mysterium in colateret, quod hic & nunc fieri dicatur. Quid est enim aliud hic & nunc fieri per liberum arbitrium, quam per ipsum fieri, ut qui non volebat, velit; qui non agebat, agat; qui aversus erat, convertatur? Nam nihil omnino fit, nisi hic & nunc fiat. Et quisquis causa est, ut hic & nunc fiat opus cum auxilio gratiæ, ipse absolute causa est, ut cum gratia, vel non sine gratia fiat. Non enim verborum istorum (HIC ET NUNC) ille sensus est, quem alioquin præ se ferunt, & auctor ille, ad frangendam invidiam, intelligi perciperet, quod liberum arbitrium sit causa tantum istarum circumstantiarum, hoc loco, & hoc tempore potius quam alio, seu, ut ipse loquitur, potius quam alias & alio modo; quasi alioquin non minus

A futurus sit actus per gratiam istam aliâs videret & alio modo: sed sensus est, quod liberum arbitrium sit causa, cur actus absolute cum suis individuis omnibus circumstantiis in rerum natura ponatur, hoc enim Scholastici omnes passim istâ usitata phrasi significare solent. Itaque quod gratia pendeat à libero arbitrio, incunctanter dicunt: Neque gratiam, sed usum gratiæ subijcimus voluntati. Item: Interdum & rectè Molina dicit, quod gratia sit efficax vel inefficax, (in actu secundo) pendere à libero arbitrio. Quod non video quâ ratione negari possit, nisi quis nodum in seripo querat. Et Franciscus Suarez lib. 3. de auxilijs gratiæ: Hoc ipsum, quod auxilium sit aut non sit habiturum effectum pendet ex libero arbitrio, de auxilijs. 14.

Cap. 12. n. 7. Cap. 10. n. 11

B Et sane si iste modus operandi gratiæ com- petit, non malè auctor iste ratiocinationis istius filum sequitur. Sed in eo fallitur, quod non advertit, se gratiam primi hominis & Angelorum fractis perditæ voluntatis viribus attribuire: quod qui facit, velit nolit, in Massiliensium sensus labitur: qui cum tali gratia tanquam subjectâ & pedissequa voluntatis, à cuius arbitrio & nutu pendere ponebatur, hominem velle credere, gemere, desiderare, orare posse crediderunt. Hinc & isti jam dicti sensus, & phrasæ de gratia Christi usurpatæ omnino improbandæ sunt, quæ à Prospero in Epistola tanquam Christianæ gratiæ injuriolæ rejiciuntur: quod voluntas hominis divina gratiæ sibi pariat opem, non gratia sibi humanam subijciat voluntatem. Talis enim gratia primi hominis, & sine qua non, nullo pacto voluntatem sibi subijcit, sed subijcitur; quia quocumque voluntas sese verterit, subjectæ & pedissequæ inflat sequitur, ut agat, ut orietur, ut influat, ut non influat, ut multum, vel parum, vel nihil omnino operetur. Talis gratiæ sibi voluntas opem parit, quia concursum elicit, ac Deum, ut auctor iste loquitur, trahit ad cooperandum per gratiam. Hanc ergo intelligentiæ perversitatem amoliri, non est nodum, ut ipse putat, in seripo querere, sed injuriam capitalem à Christo avertere, & immobilia Christianæ fidei fundamenta defendere. Quod enim sepe alibi ex S. Leone & Prospero allegavimus, omni acceptione dignum est, ita connexos esse hæresis istius Pelagianæ errores, ut si vel minimum dederis, tota hæresis istius mole opprimor. Si enim arbitrium hominis post lapsum ita liberum est, ut cum primi hominis & Angelorum stantium auxilio sine quo non, possit adhuc credere, sperare, diligere, facere mandata, & perseverare si velit, & non Deus in ipso per auxilium quo operetur ut velit, in qualcumque sese facies verterit, Lessius, Molina, Suarez, Vasquez, & quotquot istâ opinione præoccupati sunt, nunquam efficient, quin invicè Augustinus illaturus sit; ergo liberi arbitrii vites integræ sunt; ergo contra Arausicanum liberum arbitrium non est amissum; ergo peccatum originale non violavit libertatē: ergo non est peccatū originale, quia per illud solum natura humana unversum labefactata est; ergo Christus gratis mortuus est, quia per naturā est iustitia: ergo non est mortuus; ergo non est

Prosper ad Aug.

Leo Ep. ad Nicæ. Prospero. carm. de ingratis. &

Milar. in Ep. ad Aug.

Cent. Arasf. us. 49.

Less. c. 10. n. 11.

Cap. 11. n. 11

Nam. 12.

Cap. 18. c. 3.

Cap. 12. n. 2.

Ibid. n. 7.

